

**Javaslat a KALOCSAI TAKARÉKPÉNZTÁR Szent István király út 37.
Helyrajzi szám: 216. Hatályos védelem: helyi védelemre javasolt Kalocsai
Települési Értéktárba történő felvételéhez**

Készítette:

Asbóth Miklós

.....

Kalocsa, 2013. december 2.

(P.H.)

I.
A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név:
Levelezési cím:
Telefonszám:
E-mail cím:

II.
A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság   egészség és életmód   épített környezet
 ipari és műszaki megoldások   kulturális örökség   sport
 természeti környezet   turizmus
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési   tájegységi   megyei   külföldi magyarság
5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása
6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett
7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

III.
MELLÉKLETEK

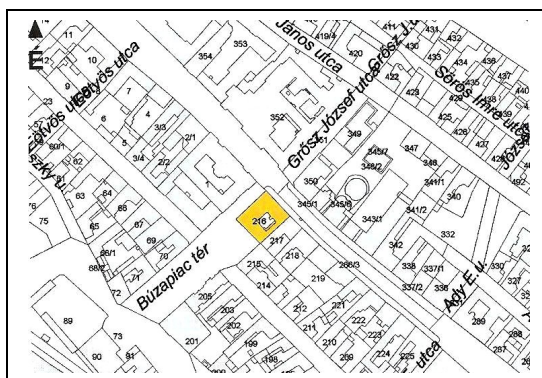
1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

I. Melléklet

Az épület egy 1910 körüli képeslapon
(Asbóth Miklós gyűjteménye)

Egyemeletes eklektikus stílusú U alakú, három utcára néző épület.
Építés éve: 1890, építtető: Kalocsai Takarékpénztár
Eredeti funkciója: bank, üzlet (földszint), lakás (emelet)

Az épület helyszínrajza
(Kalocsa város településszerkezeti terve Örökségvédelmi hatástanulmány.
Helyi értékvédelmi topográfia. VÁTI 2004.)

II. Melléklet

Az épület építéstörténete és hasznosítása

Kalocsa legrégebbi pénzintézete, a Kalocsai Takarékpénztár 1865-ben alakult. Első székháza a mai Szent István király út 27. sz. alatti épületben volt.¹ A takarékpénztár az 1880-as évek végén határozott új székház építéséről. Az egyemeletes U alakú épületet (a mai Piros Arany Szálloda) 1890. szept. 28-án adták át. A bank üzleti helyiségei az épület a mai Városház utcai szárnyának földszinti részén, az egykori Piros Arany étterem helyiségei helyén voltak. A többi földszinti helyiségben Salamon Jakab nemzetközi árucsernoknak nevezett, több üzletet magába foglaló áruháza volt.² Később ezeket a helyiségeket a legjelentősebb kalocsai kereskedők (Littmann Ármin, Jurcsó Antal³ stb.) bérelték. Itt működött a Ligeti gyógyszerár is. Az emeleti részen a takarékpénztár vezető tisztviselőinek lakásai voltak. Az első „zsidótörvény” hatására 1938. máj. 31-én a bank zsidó származású vezetői, dr. Vámos Gyula és dr. Szekeres Gyula lemondtak igazgatói tisztükről, részvénytöbbségüket eladták a Bajai Takarékpénztárnak, és így a Kalocsai Takarékpénztár a bajai takarékszövetkezetébe került.⁴ Az első évben még megtartotta nevét, de a következő évtől a Bajai Takarékpénztár kalocsai fiókjaként működött. A bankok államosítása után, 1948 nyarán a bajai székhelyű Bácskai Takarékpénztár kalocsai fiókja, majd 1949 tavaszán, az Országos Takarékpénztár megalakulása után az OTP kalocsai fiókja lett, de rövid másfél éves működés után az OTP bezárta a kalocsai fiókot. A bezárt bank helyiségeibe az államosított Szabó-féle vendéglő költözött a Tomori utcából, és a neve Fényes étterem lett.⁵ Az épület többi földszinti helyiségeiben továbbra is különböző profilú üzletek működtek. Az emeleten megmaradtak a lakások. 1965-ben az egész épületet a vendéglátás céljaira alakították át. Az emeleti részen hozták létre a Piros Arany Szállodát. A némileg kibővített étterem a Piros Arany étterem nevet vette fel. Az I. István király utcára néző szárny földszintjén, a mellette lévő ház földszinti helyisége hozzácsatolásával, alakították ki a Piros Arany presszót. A szállodát és a két szórakozóhelyet a Bács-Kiskun megyei Vendéglátó Vállalat működtette. A vállalat felbomlása után, kilencvenes évek elején az épületet eladták. Az emeleten továbbra is a szálloda működik. A szállás céljára kiadó szobák mellett, néhány szobáját különböző cégek, vállalkozók tartósan bérelték és bérlők iroda, rendelő, szerkesztőség, rádióstúdió stb. célokra. Az étterem megszűnt. Helyiségeiből kisebb alapterületű üzlethelyiségeket alakítottak ki, melyekben különböző profilú boltok működnek. A presszó lényegesen kisebb lett, és a kilencvenes évek végén felvette a Belvárosi Kávéház nevet. A Piros Arany presszó leválasztott területén szintén kisebb alapterületű boltok létesültek. A városi örökségvédelmi hatástanulmány helyi védelemre javasolja.⁶

---

¹ Térkép 1881.

² ASBÓTH Miklós 1998. 99.

³ NLVK

⁴ Uo. 151.

⁵ Hamvas József

⁶ VÁTI 2004b.

